ECTS-givende efter- og videreuddannelse

En redegørelse for mulighederne for efter- og videreuddannelse (EVU) inden for fremmedsprog i uddannelsessystemet

Maj 2020
NCFF

Eksisterende Efter- og Videreuddannelsestilbud rettet mod undervisere.

ECTS-givende efter- og videreuddannelse
– En redegørelse for mulighederne for efter- og videreuddannelse (EVU) inden for fremmedsprog i uddannelsessystemet

1. udgave 2026
Copyright © 2020 Forfatterne & NCFF

Forfatter: NCFF

Indholdsfortegnelse

Summary 4

Typer af ECTS-belagt EVU 5

- Fag 6
- Behov, efterspørgsel og udbud 6
- Kursister 6

Typer af ikke-ECTS-belagt EVU 7

Efter- og videreuddannelse, der giver ECTS-point 8

- En kort redegørelse for EVU i fremmedsprog i uddannelsessystemet 9

Kortlægning af professionshøjskolernes EVU-tilbud 11

- Undervisningsfag under tompladsordningen og komprimeret undervisningsfag 11
- Pædagogiske diplommoduler 12

Kortlægning af universiteternes EVU-tilbud 14

- Tompladsordningen 14
- Deltidsuddannelse og aftenundervisning 15
- De forskellige universiteters EVU-tilbud i fremmedsprog 15

Andre udbydere af fremmedsprogsundervisning 23

Bilag 1 25

Summary

Denne rapport kortlægger – som aftalt med UFM jf. mail af 16.10.2019 – de eksisterende Efter- og Videreuddannelsestilbud, EVU, rettet mod undervisere inden for fremmedsprogsområdet. Dette gøres først og fremmest gennem et overblik over ECTS-bærende muligheder belyst med tal og udbud/oprettelse, *dernæst* med en kort beskrivelse af ikke-ECTS-belagte **tilbud**.

Som aftalt, indgår tilbud rettet mod det private erhvervsliv, hvis tilbuddene kommer fra uddannelsesverdenen. Dog er der nævnt et par eksempler uden for uddannelsesverdenen. Rapporten indeholder ikke særskilte data på sprog som tillægskompetence. Dels er disse tilbud normalt ikke relevante for undervisere, dels er disse oftest ikke ECTS-belagte og endelig er der kun ganske få tilbud af den type, hvor fremmedsprogskompetencer integreres med andre fagkompetencer.

Data er indhentet via tilgængelige kilder, fx Uddannelsesguiden (ug.dk), samtaler med relevante personer på institutionerne, opslag på institutionernes hjemmesider m.v. Ofte har tilgængelige informationer ikke været opdateret, lige som der i nogle tilfælde har været uoverensstemmelse mellem informationerne fra de forskellige kilder. Feltet er med andre ord ret uoverskueligt.

Kortlægningen er dermed ikke 100 % retvisende, lige som tal for udbud og oprettelse ikke er sammenlignelige, og tallene ændrer sig fra semester til semester. Data er indhentet i studieåret 2019/2020. Der er derfor tale om et øjebliksbillede, der skal illustrere udbudssituationen.

Typer af ECTS-belagt EVU

Der findes generelt fem typer tilbud udbudt af hhv. universiteterne og professionshøjskolerne:

- Moduler på den pædagogiske diplomuddannelse (PD)
- PD-uddannelsen som engelskvejleder
- Masteruddannelse (deltidsuddannelse)
- Enkeltkurser/-fag på universiteterne, typisk via tompladsordningen, hvor man deltager på lige fod med de ordinære studerende, men maksimalt kan opnå sidefag, ikke bachelor- (BA) eller kandidatgrad (KA)
- Deltidsuddannelse, hvor man kan sammenstykke en fuld uddannelse over tid.

Mængden af tilbud inden for de enkelte kategorier varierer meget fra uddannelsesinstitution til uddannelsesinstitution, og tallene er svære at fremskaffe, ligesom de er svære at få overblik over. Det skal dog bemærkes, at udbuddet er begrænset, ikke mindst grundet de mange lukkede eller sammenlagte uddannelser i hele landet. Der er med andre ord tilsyneladende og ikke overraskende en sammenhæng mellem ordinært tilbud og EVU-tilbud. Den generelle tendens med at en stor del af udbuddet er tompladsordninger eller af og til deltid medfører, at tilbuddene ikke er relevante for andre målgrupper end undervisere.

Alle professionshøjskoler (UC'er) tilbyder mulighed for opnåelse af ekstra undervisningsfagskompetence som EVU via tompladsordningen, ligesom sprogmoduler findes og udbydes som del af PD.

Seks af landets otte universiteter udbyder fremmedsprogsuddannelser, og de tilbyder alle EVU via tompladsordningen. Kun tre udbyder sprog som deltidsuddannelse eller som enkeltfag om aftenen.

KU tilbyder som eneste universitet Masteruddannelse i Fremmedsprogsdidaktik.

Fag

De hyppigst tilbudte fag er engelsk, dernæst tysk, fransk, græsk, latin og spansk. Dog tilbydes også i mindre omfang andre europæiske sprog og ikke-europæiske sprog.

Behov, efterspørgsel og udbud

Undersøgelsen belyser ikke sammenhængen mellem behov, efterspørgsel og udbud inden for området. Det bemærkes dog, at flere af uddannelsesinstitutionerne meddeler, at de ikke oplever efterspørgsel efter EVU inden for fremmedsprog. Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at der ikke er et behov. EVU inden for fremmedsprog prioriteres på skolerne ofte langt nede med argumenter om manglende tid og penge (og vigtigere områder). Foreløbige undersøgelser inden for fransk, spansk og tysk peger generelt på et EVU-behov hos undervisere på alle niveauer inden for fagdidaktik og mundtlig sprogfærdighed.

Kursister

Ifølge foreliggende oplysninger er majoriteten af kursister på universiteterne gymnasielærere, der tager et ekstra sidefag, mens majoriteten af kursister på UC'erne er grundskolelærere, der ønsker undervisningskompetence i fagene.

Typer af ikke-ECTS-belagt EVU

Der findes også EVU inden for fremmedsprog uden ECTS. Nogle af disse tilbud er rettet mod undervisere, og udbydere kan være universiteter, UC'er eller de faglige foreninger for sproglærere på forskellige uddannelsestrin, ligesom kulturinstitutterne også spiller en rolle her.

Derudover er der en stor mængde EVU-tilbud til samtlige erhvervsaktive, såvel som ikke-erhvervsaktive, som udbydes af fx fagforbund, organisationer, aftenskoler m.v.

Efter- og videreuddannelse, der giver ECTS-point

Følgende er en redegørelse for mulighederne for efter- og videreuddannelse (EVU) inden for fremmedsprog i uddannelsessystemet. Fokus er på de EVU'er, der giver ECTS-point. Udbydere er professionshøjskolerne (UC'erne) og universiteterne.

Generelt er udbuddet af EVU i fremmedsprog meget begrænset, og både antal fremmedsprog og uddannelser i fremmedsprog er kraftigt faldende. Engelsk er det sprog, der er bedst repræsenteret, men tysk er også godt med. De næste sprog i rækken er fransk, græsk, latin og spansk og derefter mindre europæiske sprog og sprog uden for Europa. Gymnasielærere udgør den største gruppe af kursister på universiteterne, mens grundskolelærere udgør den største gruppe på UC'erne.

Redegørelsen indeholder først en forklaring på, hvordan undersøgelsen er grebet an, og dernæst kommer en gennemgang af de forskellige uddannelsesinstitutioners EVU. UC'erne bliver præsenteret samlet, mens universiteterne gennemgås ét for ét, da der er store forskelle på deres EVU-tilbud.

Det er svært at danne sig et overblik over EVU i fremmedsprog. Uddannelsesguiden (ug.dk) er kompleks at navigere i og ikke fyldestgørende. De informationer, vi har fået fra samtaler med uddannelsesinstitutionerne, stemmer ikke 100 % overens med oplysningerne på deres hjemmeside. Endvidere er de enkelte uddannelsesinstitutioners hjemmesider og søgefunktioner ofte uoverskuelige og ikke opdaterede. Redegørelsen skal derfor læses med forbehold.[1]

Udover at se på ug.dk og de forskellige uddannelsesinstitutioners hjemmeside, har vi kontaktet professionshøjskoler og universiteter. Vi har spurgt til, hvilke typer af EVU de tilbyder, og herunder hvilke kurser med fremmedsprog og uddannelser

1. F.eks. tilbydes samme modul under forskellige typer af kurser og uddannelser og går derfor igen i forskellige søgninger, mens andre moduler, der står på hjemmesiden, ikke længere udbydes. Nogle sprog kommer ikke frem i søgeresultatet, mens andre giver over 1000 resultater (f.eks. "engelsk").

med fremmedsprog de udbyder, og hvilke af disse der er oprettet. At et kursus i fremmedsprog bliver udbudt, er nemlig ikke det samme, som at det bliver oprettet. Udbuddet ændrer sig endvidere fra semester til semester. Vi har også spurgt til antal optagne kursister og kursisttype, hvor muligt. Data er indhentet i studieåret 2019-2020.

En kort redegørelse for EVU i fremmedsprog i uddannelsessystemet

De fleste ECTS-givende EVU'er i fremmedsprog findes på universitetsniveau. I det ordinære uddannelsessystem tilbydes EVU generelt til folk med en kort eller mellemlang videregående uddannelse såsom en:

- Akademiuddannelse
- Diplomuddannelse
- Erhvervsakademiuddannelse (har ikke sprogfag som enkeltfag)
- Professionsbacheloruddannelse
- Universitetsbacheloruddannelse

Det er dog kun professionshøjskolerne og universiteterne, der har fremmedsprogsuddannelser og tilbyder EVU i fremmedsprog.[2]

Seks af i alt otte universiteter udbyder fremmedsprog. På alle disse seks eksisterer der EVU-tilbud via tompladsordningen. I realiteten er det dog langt fra alle kurser, der oprettes eller tilbydes som tomplads. Ud af de seks universiteter, er der kun tre, som udbyder sprog som deltidsuddannelse eller som enkeltfag om aftenen.

I bilag 1 findes en oversigt over udbuddet af fremmedsprog og områdestudier med

2. Akademiuddannelsen og erhvervsakademiuddannelsen har ikke sprogfag (se: https://www.ug.dk/efteruddannelse/fag-paaakademiuddannelserne), men engelsk indgår som en del af enkelte moduler – f.eks. modulet Global kommunikation (akademiuddannelsen i kommunikation og formidling). Det samme gælder for diplomuddannelsen, men her kan man tage en uddannelse til engelskvejleder.

sprog på de enkelte universiteter fra 2005 til nu.[3]

Oversigten inkluderer kun selve sproget eller områdestudiet, og ikke de variationer eller niveauer, der kan være inden for det samme sprog. Fremmedsprog kan f.eks. udbydes med en merkantil eller en kulturel toning og på bachelor- og/eller kandidatniveau.[4]

Ud fra oversigten kan man f.eks. se, at:

- Universiteterne tilsammen udbyder 24 fremmedsprog via forskellige uddannelser,
- 10 fremmedsprog er lukket ned siden 2005,
- yderligere otte fremmedsprog er sammenlagt i områdestudier eller flyttet til andre uddannelser,
- antallet af samtlige universiteters udbud af uddannelser med kurser i fremmedsprog er næsten halveret siden 2005, idet det er faldet fra 75 til 41.

3. Oversigten giver et her og nu billede. Den er sammensat af oplysninger fra "Oversigt over sproguddannelser på kandidatniveau i Danmark – udvikling 2005-2015" af Kommunikation og Sprog (https://kommunikationogsprog.dk/files/KOMmagasinet/KOM2015/2015-12-18_KOM_92.pdf), "Oversigt over lukning af sprog- og kulturfag på universiteterne i perioden 2015-2019" af Søren Nørrelund-Madsen, NCFF samt information hentet fra de forskellige universiteters hjemmesider, nyhedsmedier, samtaler og mailkorrespondancer med relevante medarbejdere på universiteterne. Den skal derfor læses med forbehold.

4. Nordiske sprog indgår ikke i oversigten, da de fylder meget lidt på universiteterne. Studiet Nordisk sprog og litteratur på AU indeholder ikke sprogundervisning i de nordiske sprog, men kun i dansk. På KU kan man på Dansk og nordiske studier vælge tre kurser som tilvalg: De nordiske sprog i middelalderen (15 ECTS), Færøsk sprog og litteratur (15 ECTS) og Oldislandsk (15 ECTS).

Kortlægning af professionshøjskolernes EVU-tilbud

På Danmarks seks professionshøjskoler kan man opnå undervisningsfagskompetence til at undervise i grundskolen i tre sprogfag: engelsk, tysk og fransk. Derudover udbyder professionshøjskolen Absalon, som den eneste professionshøjskole i landet, også spansk som undervisningsfag.

Professionshøjskolerne udbyder dertil sproglige moduler under den Pædagogiske Diplomuddannelse. Den Pædagogiske Diplomuddannelse, som er på bachelorniveau, kvalificerer blandt andet den studerende til at varetage pædagogiske udviklingsopgaver og vejledning i grundskolen.

Undervisningsfag under tompladsordningen og komprimeret undervisningsfag

Man kan opnå undervisningsfagskompetence i fagene engelsk, tysk og fransk (spansk) under tompladsordningen. Et undervisningsfag består af 30 ECTS-point fordelt på 3 moduler. Der kan dog laves en realkompetencevurdering af studerende, som gør, at uddannelsen kan gennemføres på mindre end 30 ECTS-point.

Udover at tilbyde studerende at opnå undervisningsfagskompetence via tompladsordningen, tilbyder professionshøjskolerne også et komprimeret undervisningsfag, hvilket også omtales som kompetenceløft, i undervisningsfagene engelsk, tysk og fransk. De komprimerede undervisningsfag er alle baseret på en realkompetencevurdering/kompetenceafklaring og består af specialtilrettelagte moduler, som samlet typisk er på 20 ECTS-point, men der er variationer. Det er ikke et krav, at studerende skal gå op til en kompetencemålsprøve som afslutning på disse forløb.

Undervisningsfagene engelsk og tysk udbydes af hovedparten af professionshøjskolerne, mens fransk kun udbydes af Københavns Professionshøjskole og VIA og oprettes ikke hvert år på VIA. Spansk figurerer ikke som et EVU-tilbud.

Nogle af professionshøjskolerne udbyder også disse sproglæreruddannelser som e-læringsforløb eller som delvis net-baserede uddannelser. På en enkelt professionshøjskole, UC Syd, kan man endvidere opnå undervisningskompetence i tysk som et e-læringsforløb i samarbejde med Goethe Instituttet. Undervisningsmodulerne i dette forløb er opbygget med udgangspunkt i Goetheinstituttets "Deutsch - Lehren-Lernen" (DLL). På baggrund af efterspørgsel kan der på samme professionshøjskole også oprettes enkelte DLL-moduler på 5 ECTS-point, som dog ikke giver undervisningsfagskompetence.

Pædagogiske diplommoduler

Under den Pædagogiske Diplomuddannelse findes uddannelsesretningen "Engelskvejleder", som udbydes af alle professionshøjskolerne, men kun oprettes få steder. En pædagogisk diplomuddannelse er på 60 ECTSpoint fordelt på 6 moduler af 10 ECTS-point.

På uddannelsesretningen "Engelskvejleder" er tre af disse moduler retningsspecifikke: "Sprogtilegnelse og sprogundervisning"; "Engelsk som kulturteknik" og "Faglig vejledning i skolen". Sidstnævnte modul indgår dog også i de pædagogiske diplomuddannelser: "Danskvejleder", "Matematikvejleder", samt "Naturfagsvejleder" og samlæses derfor ofte med disse fagområder. Man har lov til at kalde sig kalde sig engelskvejleder, når man har gennemført de tre retningsspecifikke moduler.

Derudover kan man læse modulet "Begynderdidaktik i engelsk, fransk og tysk med fokus på flersprogethed" på 10 ECTS-point, som er et valgfrit pædagogisk diplommodul. Modulet udbydes på flere professionshøjskoler, men er indtil videre kun oprettet én gang på Københavns Professionshøjskole i 2017.

Tabel 1: Oversigt over EVU på professionshøjskolerne i perioden efterår 2017 – forår 2020

Undervisningsfag/ Pædagogiske diplommoduler	Københavns Professionshøjskole	Professionshøjskolen Absalon	UCL	UC Syd	VIA University College	UCN
Engelsk	Engelsk udbydes også som en delvis net-baseret uddannelse 2017 – 2018: 15 stud. 2018 – 2019: 17 stud. 2019 – 2020: 18 stud.	Engelsk udbydes hvert år både som ordinært studie og E-læring 2017 –2018: 23 stud. 2018 – 2019: 32 stud.	Engelsk udbydes både som ordinært studie og E-læring, men blev ikke oprettet	2017-2020: 14 stud.	2014 – 2020: ca. 225 stud.	Engelsk udbydes både som ordinært studie og E-læring 2017-2018: 18 stud. 2018-2019: 18 stud. 2019-2020: 7 stud.
Fransk	2017 – 2018: 5 stud. 2018 – 2019: 1 stud. 2019 – 2020: 8 stud.	Fransk udbydes i lige år udelukkende som E-læring	Udbydes ikke	Udbydes ikke	2017: 1 stud.	Udbydes ikke
Tysk	2017 – 2018: 12 stud. 2018 – 2019: 19 stud. 2019 – 2020: 15 stud.	Tysk udbydes i lige år som ordinært studie og i ulige som E-læring 2017 –2018: 17 stud. 2018-2019: 13 stud.	2017-2018: 12 stud. 2019-2020: 10 stud.	Tysk udbydes som e-læringsforløb i samarbejde med Goethe-Instituttet 2017-2020: ca. 54 stud.	2014 – 2020: ca. 138 stud.	Tysk udbydes både som ordinært studie og E-læring 2017 – 2018: 16 stud. 2018-2019: 15 stud. 2019-2020: 2 stud.
Spansk	Udbydes ikke	Udbydes ikke	Udbydes ikke	Udbydes ikke	Udbydes ikke	Udbydes ikke
Diplommoduler - Engelskvejleder	2017: 12 stud. 2018: 10 stud. 2019: 8 stud.	Udbudt, men ikke oprettet	Udbydes ikke	2017 – 2020: 5 stud.	2017: 3 stud. 2018: 10 stud. 2019: 10 stud. 2020: 13 stud.	Udbudt, men ikke oprettet
Diplommodulet "Begynderdidaktik i engelsk, fransk og tysk med fokus på flersprogethed"	Oprettet en gang i 2017: 18 stud.	Udbudt, men ikke oprettet	Udbydes ikke	Udbudt, men ikke oprettet	Udbydes ikke	Udbudt, men ikke oprettet

Grøn: *Faget/modulet er oprettet og der er optaget x antal studerende i EVU-regi via tompladsordningen el. kompetenceløft og på pædagogiske diplommoduler i perioden.*
Gul: *Faget /modulet er udbudt i EVU-regi i perioden, men er ikke blevet oprettet.*
Rød: *Faget/modulet udbydes ikke.*

Hvor der er muligt, er der angivet antal af studerende under de respektive undervisningsfag og moduler i perioden efterår 2017 -forår 2020. Hvis E-læring udbydes, er det angivet i tabellen. Der foreligger dog ikke specifik information om, hvorvidt der er optaget studerende på EVU via E-læring. Der tages forbehold for, at der i nogle tilfælde er oplyst cirkatal, og at talmaterialet i nogle tilfælde dækker over en længere eller kortere periode end 2017 – 2020. Tallene dækker desuden udelukkende over, hvor mange studerende, der er optaget på undervisningsmoduler i de angivne perioder, og dækker altså ikke over, hvorvidt disse studerende har opnået undervisningskompetence; er gået op til en kompetencemålsprøve eller har taget en pædagogisk diplomeksamen.

Kortlægning af universiteternes EVU-tilbud

På universiteterne kan man tage EVU under tompladsordningen. Her følger kursisten moduler sammen med de fuldtidsstuderende. Man kan også tage en deltidsuddannelse, som er erhvervsrettet og henvendt til voksne.

Endelig er det muligt at læse Master i fremmedsprogsdidaktik og Master i Konferencetolkning. Masteren i fremmedsprogsdidaktik er et samarbejde mellem Københavns Universitet og Aarhus Universitet, Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) og foregår i København. Der var 17 studerende, der blev optaget på modul på uddannelsen (det eneste kursus, der blev udbudt i efteråret 2019) og en enkelt der blev optaget på masterprojektet.[5] Master i Konferencetolkning ligger på Aarhus Universitet. Her var der indskrevet seks studerende i 2018 og syv i 2019.[6]

Tompladsordningen

På tompladsordningen kan man tage et eller flere moduler af en uddannelse. Man kan stykke modulerne sammen til et sidefag, men det er ikke muligt at gennemføre en hel bachelor- eller kandidatuddannelse under tompladsordningen. Man må højst gennemføre halvdelen af uddannelsens ECTS-point via tompladsordningen, og maksimalt ét år må følges på fuld tid.

Undervisningen ligger som udgangspunkt i dagtimerne, hvorfor den kan være vanskelig at følge som erhvervsaktiv.

5. Mail fra KU, Åbent Universitet, d. 10/12-19.
6. Opgørelse fra AU. Sendt pr. mail d. 31/1-20.

Deltidsuddannelse og aftenundervisning

Deltidsuddannelse og aftenundervisning skal tilrettelægges, således at personer med fuldtidsarbejde kan følge den. Uddannelsen er med delvist statstilskud og deltagerbetaling fastsat af universitetet.

Undervisningen ligger typisk om aftenen og i weekender, men kan også ligge i dagtimerne og som et online forløb. Enkelte tilbud har fokus på, at gymnasielærere kan tage et ekstra sidefag.

På Aarhus Universitet og Syddansk Universitet kan man f.eks. tage et heltidsstudie på deltid (heltid på del-tid) eller enkeltfag, hvor man på KU via Åbent Universitet kun kan tage enkeltfag.

Det er langt fra alle fremmedsprog, der tilbydes som aftenkursus. F.eks. udbyder Københavns Universitet kun aftenkurser i arabisk, engelsk, fransk, græsk og latin i forårssemestret 2020.

Tilvalg/gymnasierettede sidefag kan enten tages som deltidsstudie eller som enkeltfag, hvor man til sidst "samler" kurserne og får et sidefagsbevis. Derfor har universiteterne ofte først statistik over antal af side-fagsstuderende, når de bestiller deres sidefagsbevis.

De forskellige universiteters EVU-tilbud i fremmedsprog

Copenhagen Business School (CBS)

CBS har ikke længere sprogfag, men sprogene engelsk, fransk, japansk, kinesisk, spansk og tysk indgår i en enkelt uddannelse, Business Language and Culture på BSc og MSc:

- BSc in Business, Asian Language and Culture - International Business in Asia (kinesisk eller ja-pansk). Sprogdelen læses dog på KU.
- BSc in Business, Language and Culture (skriftlig engelsk og mundtlig tysk, fransk eller spansk)
- MSc in Business, Language and Culture (skriftlig engelsk og mundtlig tysk, fransk

eller spansk)[7]

Det forudsættes dog, at de studerende kan engelsk, tysk, fransk og spansk, når de starter på uddannelsen, så undervisningen kan foregå på fremmedsproget. Der undervises kun i ringe omfang i fremmedsprog.

CBS udbyder generelt et begrænset antal kurser via tompladsordningen. I foråret 2020 udbydes der ingen kurser i fremmedsprog. De har ingen deltidsuddannelser inden for fremmedsprog.

Danmarks Tekniske Universitet (DTU)

Under kurset Diplomingeniør - Obligatorisk kursus, Diplomingeniørretning Eksport udbydes engelsk, fransk, spansk og tysk som enkeltfag.

Kurserne udbydes i dagtimerne under tompladsordningen. De søges internt af studerende fra andre studie-retninger. Eksterne kan søge, men gør det ikke.
DTU udfaser dog fransk, spansk og tysk fra efterårssemestret 2019 – et fag pr. semester. Kurset ændrer navn til "Eksport og Teknologi" og den engelske del ændrer fokus mod "technical/academic writing". Den nye stu-dieordning har kun lidt engelsk på første år (to kurser af 5 ECTS-point), hvor den gamle havde valget mellem fransk, spansk og tysk samt engelsk.

De overvejer at udbyde engelskundervisning om aftenen for uddannede ingeniører.[8]

IT-Universitetet (ITU)

ITU udbyder ikke fremmedsprog, og de oplever heller ikke en efterspørgsel.[9]

Københavns Universitet (KU)

KU er det universitet, der tilbyder flest kurser i fremmedsprog og ligeledes har det største udbud af sprog. Der udbydes kurser inden for 18 fremmedsprog og områdestudier via tompladsordningen og som enkeltfag via aften- og weekendkurser samt fjernundervisning. I 2019 blev der dog kun oprettet aftenkurser inden for seks fremmedsprog. Siden 2005 er der nedlagt 15 uddannelser i fremmedsprog og områdestudier (se bilag 1).

7. Telefonsamtale med CBS enkeltfag d. 3/2-20 samt CBS´ hjemmeside.
8. Telefonsamtale med DTU DIPLOM, Center for Diplomingeniøruddannelse d. 21/11-19.
9. Telefonsamtale med ITU Efteruddannelse d. 6/12-19.

Det er op til de enkelte institutter, om de vil udbyde tompladser - også selv om der er plads. Kurserne bliver slået op 1. maj og 1. oktober i kursuskataloget under Åbent Universitet. For aftenkurserne er der ingen nedre grænse for antal studerende. Institutterne bestemmer selv, om de vil oprette kurset.

I efteråret 2019 blev følgende kurser/enkeltfag tilbudt:

Fremmedsprogskurser fra Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier (TORS) (aften/fjernundervisning/weekendkurser) i efteråret 2019	Arabisk propædeutik A (lørdags-og fjernundervis- ning) Arabisk grammatisk propædeutik (selvstudium med vejledning) Kommunikativt arabisk C Arabisk dialekt – syrisk dialekt Japansk propædeutik 1
Aftenkurser fra sidefaget i engelsk	Engelsksproget litteratur 2 Introduktion til den engelsktalende verden Skriftlig formidling og fremmedsprogstilegnelse Oversættelse dansk-engelsk Oversættelse engelsk-dansk Fonetik
Aftenkurser fra sidefaget i fransk	Fransk og frankofon visuel kultur Frankrig mellem 1715 og 1871: Litteratur, kultur og idéer
Fjernundervisning med lørdagsseminar fra Saxo-insti- tuttet	Græsk 1 (propædeutik, gymnasialt A niveau) Græsk 3 (propædeutik, gymnasialt A niveau) Latin 1 (propædeutik, gymnasialt A niveau) Latin 3 (propædeutik, gymnasialt A niveau)

Tabel 2: Oversigt over kurser/enkeltfag i fremmedsprog tilbudt under Åbent Universitet på KU

Der var for få ansøgere til aftenkurserne i tysk, spansk og italiensk, så her blev de studerende tilbudt plads på tompladsordningen, hvor det var muligt.

Åbent Universitet, som tilbyder efter- og videreuddannelse på KU, lavede en brugerundersøgelse i for-året 2019. Undersøgelsen blev sendt til alle kursister, der var optaget på

et kursus via Åbent Universitet og 337 responderede. Konklusionen på undersøgelsen var, at Åbent Universitets kursister er højtuddannede erhvervsaktive, og mange er gymnasielærere.

Beskæftigelse	21 % er gymnasielærere 28 % er undervisere (herunder i dansk som andetsprog) Resten er administrative medarbejdere, kommunikationsmedarbejdere, ledelse og personaleansvarlige samt projektledere – og tandlæger, sygeplejersker, laboranter og museumsinspektører
	79 % er lønmodtagere 5 % er selvstændige 5 % er jobsøgende 5 % er pensionister
Alder	60 % er mellem 30 og 50 år 12% er under 30 10% er over 60
Årsager til at læse på ÅU (mulighed for flere 'krydser')	28% skal bruge det til at undervise i gymnasieskolen 33% skal bruge det i deres arbejde 11% skal bruge det i jobsøgningen 35% ønsker at supplere deres ordinære uddannelse eller opdatere den med nyeste viden 27% tager kurser af ren interesse uden noget konkret formål. Et par stykker nævner også, at de bruger det for at optimere chancerne for at blive optaget på en fuldtidsuddannelse via kvote 2
Uddannelsesniveau	64% har en lang videregående uddannelse i alt har 86% enten en bachelor, professionsbachelor, mellemlang- eller lang videre- gående uddannelse

Tabel 3: Oversigt baseret på brugerundersøgelse blandt kursisterne på Åbent Universitet, KU, 2019

Mange af dem, der læser europæiske sprog, er gymnasielærere. På Tværkulturelle og Regionale Studier er studerende f.eks. på Mellemøststudier (arabisk) ofte erhvervsak-

tive som diplomater, politi og folk, der arbejder med indvandrere og flygtninge. Der er også journalister, og folk som "bare er interesserede", samt enkelte folkeskolelærere.[10]

Roskilde Universitet (RUC)

RUC har tidligere udbudt sproguddannelser i engelsk, fransk og tysk, men de er nu lukket.

RUC har oprettet Sprogprofilen, som er et tilbud til studerende, så de kan styrke deres fremmedsprogskom-petencer. Sprogprofilen giver dog ikke ECTS-point og bliver ikke tilbudt som EVU.

Syddansk Universitet (SDU)

SDU har tidligere udbudt sproguddannelser i otte fremmedsprog, men udbyder nu kun i fem (snart fire) – en-gelsk, græsk, latin, spansk og tysk, hvoraf spansk udfases.

Man kan tage EVU via tompladsordningen eller via deltidsuddannelser. Af deltidsuddannelser inden for frem-medsprog udbyder SDU p.t. Engelsk sidefag (deltid), Latin (deltid) og Latin - merituddannelse for gymnasie-lærere.

De har i 2018 og 2019 haft meget få dimittender på Engelsk sidefag som efteruddannelse (under 10) og op-lever, at flere vælger at tage et sidefag via tompladsordningen.

De uddanner ca. fem årligt i efteruddannelsen sidefag i Latin, men har netop optaget 21 kursister på det nye og lidt anderledes hold Latin - merituddannelse for gymnasielærere.

Latin som merituddannelse for gymnasielærere kan pga. mangel på latinlærere tages uden græsk. Den gi-ver 30 ECTS fordelt på to kurser. Den blev udbudt for første gang i efteråret 2019, og er et samarbejde mellem KU, SDU og AU.

SDU har også en masteruddannelse i Moderne Tysklandsstudier. Man kan tage hele uddannelsen eller en-kelte kurser. Kurserne er på 5 ECTS (et enkelt på 10 ECTS). Uddannelsen kommer dog meget sjældent op at stå. Der har ikke været deltagere nok de sidste tre år.[11]

---

10. Åbent Universitet, KU Telefonsamtale d. 6/12-19 og mail d. 10/12-19.
11. Telefonsamtale med SDU Efteruddannelse d. 27/11-19 og d. 6/12-19 samt mail og telefonsamtale d. 19/2-2020, https://www.sdu.dk/da/uddannelse/efter_videreuddannelse/master/master_moderne_tysklandsstudier

SDU har også en deltidskandidatuddannelse i International Virksomhedskommunikation på 120 ECTS, hvor man kan vælge mellem specialiseringer i dansk og engelsk.[12]

Aalborg Universitet (AAU)

AAU udbyder EVU både via tompladsordningen og som deltidsuddannelser. Der er ingen aftenundervisning på AAU og kun få aktiviteter i weekenderne.[13]

Grundet flere års faldende optag udfaser AAU nu bachelor- og kandidatuddannelserne i Tysk, International Virksomhedskommunikation i tysk, og International Virksomhedskommunikation i spansk. Dog udbyder de fortsat én uddannelse i engelsk og én i spansk.[14] Det betyder et mindre udbud af fremmedsprogstilbud via tompladsordningen.

"GymnasielærerFLEX" er en mulighed for at tage et ekstra sidefag via tompladsordningen, hvor man følger de fuldtidsstuderende. Tysk og spansk lukker i 2020, men engelsk fortsætter. Der var fem studerende i efter-året 2019.

I 2019 udbød AAU 16 enkeltfag eller kurser i "Tysk kultur, historie og samfundsforhold", "Tysk sprog" og "Tysk tekst og litteratur." Enkeltfagene er på 5-15 ECTS og kurserne på 30-35 ECTS.

Af deltidsuddannelser udbyder AAU UniTysk. UniTysk er et online tilbud, kun med fysisk fremmøde en lørdag pr. semester. Programmet har sidste optag i skoleåret 2020/21 for hele uddannelsen og i foråret 2022 for et enkelt modul. Sommeren 2022 lukkes programmet helt ned.

Tidligere har AAU også haft UniEngelsk og UniSpansk. UniEngelsk lukkede for mange år siden, da universitet-et prioriterede at bruge deres resurser på den ordinære engelskuddannelse. UniSpansk lukkede for ca. 5 år siden af samme grund. Her var optaget dog også begrænset.[15]

12. https://www.sdu.dk/da/Uddannelse/efter_videreuddannelse/Deltid/IVK
13. Telefonsamtale med AAU Efteruddannelse, d. 28/11-19.
14. Om lukning af sprogfag se: https://www.nyheder.aau.dk/2019/nyhed/det-humanistiske-fakultet-lukker-for-optaget-paa-tre-sproguddannelser.cid432571
15. Telefonsamtale med AAU Efteruddannelse d. 27/1-2020.

	Antal personer ind- skrevet på engelsk	Antal personer ind- skrevet på spansk	Antal personer ind- skrevet på tysk	Antal personer ind- skrevet i alt
Efteråret 2019	5	1	0	6
Efteråret 2018	11	1	2	14
Efteråret 2017	5	2	2	9

Tabel 4: Oversigt over indskrevne personer på tompladsordningen for engelsk, spansk og tysk 2017-2019 (både den almene og den erhvervsrettede uddannelse), AAU

	Antal personer ind- skrevet på hele sidefaget	Antal personer ind- skrevet på et helt modul	Antal personer ind- skrevet på et en- keltfag fra modulet	Antal personer ind- skrevet i alt
Efteråret 2019	1	4	1	6
Efteråret 2018	2	7	2	11
Efteråret 2017	4	6	2	12

Tabel 5: Oversigt over indskrevne personer på UniTysk 2017-2019, AAU

AAU ved ikke med sikkerhed, hvem de er, men gætter på at de fleste er gymnasielærere.

Aarhus Universitet (AU)

AU har tidligere udbudt 16 fremmedsprog og områdestudier. AU udbyder nu kurser inden for 13 fremmed-sprog og områdestudier via tompladsordningen og som heltid på deltid. Italiensk er dog ved at blive udfaset.

Som heltid på deltid udbyder AU engelsk (kandidat) og latin (tilvalg). På tompladsordningen tilbyder de kurser inden for 13 sprogfag og områdestudier. Tallet for antal unikke studerende pr. fag/år svinger, men ligger nu på næsten samme antal som for fem år siden. Det, der har ændret sig, er, at de studerende nu vælger en mindre palet

af de fremmedsprog, der udbydes. I 2015 blev der oprettet tompladser på 11 forskellige frem-medsprog, hvor der i 2019 kun blev oprettet tompladser på syv fremmedsprog.

AU har lavet en opgørelse over den EVU i fremmedsprog, som er finansieret af de studerendes arbejdsgivere og ikke de studerende selv (2015-2019). Skemaet viser antal unikke studerende pr. fag/år. Enkelte stude-rende læser mere end et fremmedsprog og figurerer derfor mere end en gang.[16]

Arbejdsgivers branche	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Anden undervisning	1	1			
Ekstraterritoriale organisationer og organer					1
Forvaltning af staten og den økonomiske og sociale politik			2(1)	1(0)	
Fremstilling af landbrugs- og skovbrugsmaskiner	1				
Gymnasier og erhvervsfaglige skoler	21(19)	15(13)	41(11)	28(11)	29(11)
Sundhedsvæsen i øvrigt	2	2	1		
Videregående uddannelsesinstitutioner	6	2		1(0)	
Virksomhedsrådgivning				1	1
I alt	**26(24)**	**17(15)**	**42(11)**	**28(9)**	**27(9)**

Tabel 6: Oversigt over EVU i fremmedsprog finansieret af arbejdsgivere, 2015-2019, AU

NB: Stigningen i studerende fra gymnasier og erhvervsfaglige skoler 2017-2019 skyldes stigning i tilmeldinger til latin som tilvalg. Tallet i parentes viser antallet af studerende fratrukket latinstuderende.

16. Opgørelse fra AU. Sendt pr. mail d. 31/1-20.

Andre udbydere af fremmedsprogsundervisning

Private uddannelser og kurser kan som udgangspunkt ikke blive ECTS-vurderet. Dog har de offentligt aner-kendte uddannelsesinstitutioner mulighed for at give merit eller realkompetencevurdere uddannelsesele-menter, der er gennemført ved en privat uddannelse.[17]

Fremmedsprogskurser, der ikke giver ECTS-point, udbydes af de faglige foreninger for undervisere i de for-skellige sprog og niveauer (som spiller en stor rolle), af private virksomheder (danske og internationale), fag-foreninger, organisationer, kulturinstitutter, uddannelsesinstitutioner, m.fl. Kurserne udbydes både som hold- og individuel undervisning, virtuelt og i udlandet. Offentlige uddannelsesinstitutioner udbyder også fremmedsprogskurser, der ikke giver ECTS-point. Herudover tæller andre udbydere bl.a. AOF, abcSPROG, Berlitz, Damsø & Damsø Sprogskoler, Eurostudy International, FOF, HK, IBL Sprogservice, Lengua-Global, Sprogcenteret, SprogGruppen, Studieskolen, Translatørernes Sprogtræning samt en række webbaserede tilbud som f.eks. Vestergaard & Co.

Som eksempel kan nævnes, at HK har et bredt tilbud af gratis sprogkurser for deres medlemmer. HK Virk-somheds- og Kompetencecenter tilbyder online sprogkurser i engelsk, fransk, italiensk, spansk og tysk til de-res medlemmer. Kurserne giver dog ikke ECTS-point eller lignende.[18]

En opgørelse fra HK viser, at mange medlemmer benytter tilbuddet. Kurserne er inddelt i fire niveauer. Over-sigten her viser samlet antal kursister pr. fremmedsprog i 2019:[19]

17. www.ug.dk

18. Se f.eks. tyskkurser her: https://www.hk.dk/system/search/search-result?q=tysk

19. Mail fra Undervisningskonsulent i HK, d. 25/2-20 samt https://www.hk.dk/karriere/onlinekurser?filter={%225E1F68D270F042F4857F9D97807CF38C%22:[%228C0167351C514634A5D6ADAC55ABE7D4%22]}#_

	Samlet antal kursister pr. fremmedsprog niveau 1-4
Engelsk (amerikansk)	985
Engelsk (britisk)	1276
Fransk	707
Italiensk	450
Spansk	847
Tysk	877

Tabel 7: Oversigt over antal kursister pr. fremmedsprog på HK's sprogkurser i 2019

Kulturinstitutter som Göethe Instituttet, Det Franske Institut og Konfuciusinstituttet tilbyder kurser for lære-re og undervisere. Det Franske Institut samarbejder f.eks. med Sproglærerforeningen, Fransklærerforening-en, Læreruddannelsen Campus Carlsberg, UCC og Københavns Universitet om kursustilbud.[20]

Ud over de ECTS-belagte uddannelsesforløb tilbyder professionshøjskolerne også kortere og længerevarende specialtilrettelagte kurser i fremmedsprog for skoler eller kommuner. Endvidere har Centrene for Undervis-ningsmidler, som hører under professionshøjskolerne, kortere kurser i engelsk, fransk og tysk, som udbydes til skoler og gymnasier. Se f.eks. VIA Center for Undervisningsmidler.[21]

Det samme har AU for sprogene fransk, spansk og tysk.[22]

Af kortere kurser kan nævnes AMU-kurser i fremmedsprog (5 uger) og EUD's kurser i fremmedsprog som kinesisk og japansk, som kun kræver afgangseksamen fra folkeskolen.[23]

20. www.fransksprog.dk
21. Se: https://cfu.via.dk/kurser?f={606017AE-98B5-4B28-9933-36AB2717C7E7}#filter-module
22. https://www.au.dk/evu/for-gymnasielaerere/au-update/au-update-fransk-spansk-tysk
23. https://www.ug.dk/uddannelser/arbejdsmarkedsuddannelseramu/tvaerfagligeomraade/obligatorisk-faelleskatalog/jobrelateret-fremmedsprog-med-basalt-ordforraad og
https://www.ug.dk/uddannelser/erhvervsuddannelsereudveud/eudenkeltfag/eud-grundfag-og-valgfag-enkeltfag/andre-fremmedsprog-niveau-e-eud-enkeltfag

Bilag 1

Oversigt over fremmedsprogsuddannelser og område-studier på universiteter (2005-2020)

	CBS	DTU	KU	SDU	RUC	AU	AAU	ITU
Assyriologi								
Arabisk								
Balkanstudier (bosnisk, kroatisk, serbisk og montenegrinsk)								
Bulgarsk								
Engelsk								
Finsk								
Fransk								
Græsk/klassisk græsk								
Grækenlandsstudier								
Grønlandske og arktiske studier (eskimologi)								
Hebraisk								
Indianske sprog og kulturer								
Indoeuropæisk (dog nu del af lingvistik)								
Indologi								
Italiensk								
Japansk								
Kinesisk								
Koreansk (nu kun BA)								
Latin								
Latinamerikastudier								
Mellemøststudier (arabisk, hebraisk, persisk, tyrkisk)								
Moderne Indien og Sydasienstudier (hindi)								
Nederlandsk								
Persisk								
Polsk								
Portugisiske og/eller brasilianske studier								
Rusland- og Balkanstudier								
Russisk								
Spansk								
Sydøstasienstudier (thai, indonesisk)								
Tibetologi								
Tyrkisk								
Tysk								
Østeuropastudier (Balkanstudier, polsk, russisk)								

Rødt indikerer at fremmedsproget eller områdestudiet er blevet nedlagt, gult, at det udfases, grønt, at det stadig tilbydes.
NB. Langt fra alle fremmedsprog, der tilbydes, bliver søgt som tomplads eller deltidsuddannelse.
CBS: Lilla indikerer, at sprogundervisningen ligger på KU, og lyseblåt, at fremmedsproget kun udgør en lille del af en uddannelse, som primært har fokus på kulturdelen.